

İslamofobi, Zenofobi, Çok Kültürlülük ve Almanya

Almanya'da 2001 senesinden itibaren siyasi anlamda motive edilen suçlar (*PMK*) çerçevesinde kayıt altına alınan nefret suçları; antisemitizm, yabancı düşmanlığı, sosyal statü, ırkçılık, din vb. şekillerde kategorize edilmektedir.^[1] Bu listeye 2017 yılında İslamofobi, Hristiyan karşıtı ve anti-Hristiyan karşıtı gibi suçlar da dâhil edilmiştir.^[2] Nefret suçlarının kayıt altına alınması için alt kategorilerin genişletilmesi umut vaat eden bir gelişme olsa da Almanya'nın hâlihazırda içinde bulunduğu durum endişe vericidir.

Örneğin, Türk asıllı Alman vatandaşı Mesut Özil, bu bağlamda son günlerde Almanya'da ve Türkiye'de en çok konuşulan isimlerden biridir. Başkan Recep Tayyip Erdoğan ile çektiği fotoğraf nedeniyle maruz kaldığı ırkçı, İslamofobik ve zenofobik tepkilere daha fazla katlanamayacağını belirterek Almanya millî takımından ayrılan Özil'in şahsında yaşananlar, esasen İslamofobi'nin Avrupa'daki siyasetle tepkimeye girerek Alman ırkçılığının yeniden canlandırılması meselesidir. 2017 yılında Almanya'da gerçekleşen saldırıların günlük ortalama 5,2'si mültecilere, 0,3'ü de insani yardım çalışanlarına yönelik olmuştur. Aynı yıl içerisinde camileri hedef alan 100 şiddet eylemi gerçekleştirilirken fiziksel, psikolojik ya da sözlü saldırıya maruz kalan Müslüman Alman sayısı 908'i bulmuştur. Bu suçlara 2017 senesinin ilk 210 gününde parlamenterlere karşı işlenen siyasi güdümlü 205 suçu da eklemek mümkündür.^[3] Tüm bunların yanı sıra, 2014 senesinde ülkede 5.858 nefret suçu işlenmiş, bu rakam 2015'te %77 oranında artarak 10.373'e ulaşmıştır. Bu dönem içerisinde işlenen suçların büyük bir kısmı mültecilere yönelik gerçekleşmiştir. 2016 yılının ilk çeyreğinde ise sığınmacıları hedef alan 300 nefret suçu kayıtlara geçmiştir.^[4]

Mesele İslamofobi özelinde ele alındığında ülke içerisinde yaşanan bu vakalar, "Almanların kendi kültürlerini İslam'a ve Müslümanlara karşı savunması" olarak lanse edilse de mesele esas itibarıyla Alman toplumunun tarihinde yatan "ari ırka dönüş" arzusudur. "Beyazlaşma hareketi" olarak adlandırılan bu durumu, "ötekinin saldırısına uğrayan bir Alman kültürü" argümanı üzerinden yasallaştırmak ise beyaz bir Alman kültürünü alenen savunmaktan daha kolaydır. Nitekim bu durumu legalize etmek adına Müslümanlar ve İslam'ın kendisi, Alman medyasında %60-80'e varan oranlarda fiziksel şiddet meyilli, cinsiyetçi, dindar, fundamentalist olarak gösterilmekte; genel manada sosyal ve kültürel bir gelişmemişlik/geri kalmışlık bağlamında tasvir edilmektedir.^[5]

Bahse konu bu tablo genelde Avrupa, özelde ise Almanya'da çok kültürlülüğün çöküşü tartışmalarına da kapı aralamaktadır. Toplumsal uyum politikaları nezdinde hayli popüler bir yere sahip olan çok kültürlülük, dinsel, düşünsel ya da ırksal anlamda farklı olanların bir arada yaşayabilmelerinin kısa bir ifadesidir. İlk kez 1971 senesinde Kanada'da kullanılan bu terim, dünyanın farklı bölgelerinden kendi ülkelerine göç eden kişileri asimile etmek yerine herkesin farklılıklarının tanındığı bir politika girişimi olarak kullanılmıştır. Kültürel kökeni ne olursa olsun insanların barış ve huzur içerisinde bir arada yaşayabilmelerinin mümkün olduğunun bir ifadesi olan çok kültürlülüğe toplumlar iki farklı şekilde yaklaşmaktadır. Bunlardan ilki çeşitliliğin hoş karşılanması iken diğeri, farklı etnik, dinî ve ırksal kökene sahip grupların bastırılarak hâkim kültür içerisinde asimile edilmek istenmesi biçiminde tezahür etmektedir. Bu, en özet haliyle toplumun tek kültürlülükte ısrarcı olduğu anlamına gelmektedir. Toplumların içlerine sirayet eden bu tutucu davranış kalıbı, bireylerin içinden çıkılması güç şiddet eylemlerine yönelmesine yol açar. Nitekim Almanya'da 2000-2007 yılları arasındasığacı Nasyonal Sosyalist Yeraltı (*NSU*) terör örgütünün işlemiş olduğu cinayetler bu tutuculuğun acı bir sonucu olarak tarih sayfalarındaki yerini almıştır.^[6]

Yukarıda bahsi geçen vakalar değerlendirildiğinde çok kültürlülüğün Almanya için bir ütopyadan öteye geçemediğini ve kapsayıcı önlemler alınmadığı takdirde Almanya'nın tarihinde kara bir leke olan ırkçılığın gerek İslamofobi gerekse zenofobi üzerinden daha da yükselerek hem yerli Alman halkı hem de diğer etnik gruplar ve toplumlar için ciddi bir tehdit oluşturacağını söylemek yanlış olmayacaktır.

Bu anlamda Almanya'nın öncelikle kendi içerisinde yaşanan ve toplumun hemen her noktasına işlemiş ırkçılık probleminin kurumsallaştığını kabul etmesi gerekmektedir. Örneğin; NSU davası kurumsal ırkçılığa dikkat çekmesine karşın, Almanya, kurumsal ayrımcılığın kapsamını hâlâ tam olarak ortaya koyamamıştır ve bu durum konunun etkin bir şekilde ele alınmasını engellemektedir. Kurumsal ırkçılıktan kasıt, bu denli organize cinayetler işleyen bir grubun üyelerinin yalnızca aşırı sağ ideolojiye saplanmış birkaç bireyden ibaret olamayacağı ve arkasında daha büyük bir gücün olduğudur. Bu güç, resmî devlet görevlileri olabildiği gibi ari ırka inanan ve bu uğurda belirli grupları fonlamaktan kaçınmayacak kişiler de olabilir. Bu anlamda Almanya'da birtakım gruplar NSU davası nezdinde ülkedeki kurumsal ırkçılığın araştırılması

noktasında ısrarcı olmuşsa da Alman hükümeti bu iddiayı kategorik olarak reddettiğini ifade etmiştir.^[7] Bu konudaki tutumunu değiştirmesi sağlıklı, demokratik ve güvenli bir toplum yapısı için şart olan Alman hükümetinin aşırılık, zenofobi, İslamofobi ve ayrımcılıkla başa çıkabilmesi için kapsayıcı stratejiler üretmesi gerekmektedir. Bunun yanı sıra Alman hükümeti, aşırılığa maruz kalan kişileri desteklemeli, onları ve ailelerini koruma altına almalı, İslamofobik, zenofobik vb. her türlü dışlayıcı davranış kalıplarına cezai yaptırım uygulamalıdır. Çünkü insan onurunun korunması ve sosyal uyumun sağlanması yalnızca çeşitlilik çerçevesinde şekillenen bir toplumla mümkündür. Aksi halde senelerce Nazizm, antisemitizm, ırkçılık vb. yüzünden milyonlarca can kaybına neden olan 2. Dünya Savaşı sonrası ve Soğuk Savaş dönemlerinde yoksulluk, işsizlik, işgal gibi türlü acılara maruz kalan ve yaşanan tüm bu talihsizlikleri arkasında bırakmak noktasında ciddi adımlar atan Almanya'nın demokrasi ve çoğulculuk yolunda görece kat ettiği mesafenin boşa çıkacağını söylemek yerinde bir çıkarım olacaktır.

-
- [1] "Germany Conflicted: The Struggle Between Xenophobia and Tolerance" *Human Rights First*, s. 32. <http://www.hum>
- [2] CERD, *Information Received from Germany on Follow-Up to the Concluding Observations* [hereinafter *Germany – CERD Follow-Up*], October 31, 2016, s. 8, CERD/C/DEU/CO/19-22/Add.1
- [3] "Islamophobia Report, 2017," *SETAV*, s. 250, <https://>
- [4] "Deutschland In Zwiespalt: Der Kampf zwischen Fremdenfeindlichkeit und Toleranz", *Human Rights First*, s. 1, <http://www.hum>
- [5] "Islamophobia Report, 2017," s. 250.
- [6] 2000-2007 yıllarında Almanya'nın farklı şehirlerinde sekiz Türk vatandaşı ile bir Yunan vatandaşı ve bir Alman polis memuru katledilmişti.
- [7] CERD/C/Deu/Co/19-22/Add.1, s. 2.